

- ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ ΠΑΡΟΧΘΙΩΝ ΑΚΙΝΗΤΩΝ
- ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ
- ΥΔΡΗΛΕΚΤΡΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ
- ΑΓΟΡΑ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

- ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ
- ΜΟΥΣΕΙΟ ΥΔΡΟΚΙΝΗΣΗΣ
- ΚΑΤΟΙΚΟΙ - ΤΟΠΙΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ
- ΧΩΡΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΑ &
ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

ΕΡΚΥΝΑ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

- ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΧΛΩΡΙΔΑΣ & ΠΑΝΙΔΑΣ
- ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
- ΚΗΠΟΣ
- ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

- ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ
- ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΕΡΚΥΝΑΣ
- ΕΚΘΕΣΙΑΚΟΙ ΧΩΡΟΙ-ΤΖΑΜΙ

Κυρίες και κύριοι

Η Έρκυνα, ένα από τα δύο ποτάμια στην Ελλάδα με θηλυκό όνομα, ο πνεύμονας της πόλης μας, είναι ένα ποτάμι φορτωμένο με μύθους, ιστορία και χρήσεις. Ακούσαμε γι όλα αυτά, πολλές αναφορές στις εισηγήσεις στην χτεσινή ημέρα του συνεδρίου μας.

Ωστόσο, είναι γεγονός ότι για πολλές δεκαετίες η πόλη είχε στρέψει την πλάτη στο ποτάμι. Για πολλές δεκαετίες η Έρκυνα είχε μετατραπεί σε αποδέκτη οικιακών αποβλήτων, είχε υποβαθμιστεί και παραμεληθεί. Οι δημότες μας απέφευγαν και εξακολουθούν να αποφεύγουν το ποτάμι στις διαδρομές τους στην πόλη (με εξαίρεση την περιοχή της Κρύας), οι όψεις των παρόχθιων κτηρίων αφέθηκαν στη φθορά και η ενέργεια των ορμητικών νερών της Έρκυνας περιέπεσε στη λήθη. Το ποτάμι εξακολούθησε βέβαια αγόγγυστα να υδροδοτεί τη Λιβαδειά με καθαρό νερό και να ποτίζει τις καλλιέργειες.

Ο αείμνηστος δήμαρχος Χρήστος Παλαιολόγος εκπόνησε τη δεκαετία του 1990 ένα σχέδιο ανάπλασης του ποταμού που το αποτέλεσμα της πρώτης φάσης του αποτυπώθηκε στην περιοχή της Κρύας, εδώ που γίνεται το Συνέδριό μας. Μια περιοχή υψηλής αισθητικής αξίας, που είναι πόλος έλξης για τους επισκέπτες και σήμα κατατεθέν της σημερινής Λιβαδειάς. Για το υπόλοιπο τμήμα της Έρκυνας ο Παλαιολόγος πρόλαβε να κάνει επιμέρους παρεμβάσεις και το ποτάμι, μετά την Κρύα μέχρι τη συμβολή του με τον Μακρυσαίο ποταμό, εκτός από μεμονωμένες περιπτώσεις συνέχισε την πορεία της υποβάθμισης.

Η σημερινή Δημοτική αρχή ξανάπιασε το νήμα και εκπονεί ένα νέο σχέδιο παρέμβασης στην Έρκυνα με στόχο την αποκατάσταση και ανάδειξη της παρουσίας της μέσα στην πόλη. Το σχέδιο έχει στόχο να στρέψει την πόλη προς το ποτάμι, να αναδείξει την Έρκυνα ως πολιτιστικό και οικονομικό πνεύμονα της πόλης σε αντίστιξη με την ανέγερση του νέου Δημαρχείου στην πλατεία Λάμπρου Κατσώνη.

Το σχέδιο είναι ολιστικό και αντιλαμβάνεται την αναγέννηση του ποταμού ως κινητήρα για την αναγέννηση της πόλης, αφού η Έρκυνα διασχίζει τη Λιβαδειά και αποτελεί τον κεντρικό της φυσικό άξονα.

Θέλω να σταθώ σε αυτό το σημείο για μια προσωπική κατάθεση: Η αναγέννηση της Έρκυνας ήταν και είναι για εμένα η μεγάλη πρόκληση που βάρυσε στην απόφασή μου να διεκδικήσω τη διοίκηση του Δήμου Λεβαδέων και ταυτόχρονα το μεγάλο στοίχημα.

Κλείνω αυτή τη μικρή αναφορά και επανέρχομαι στο Σχέδιο.

Το σχέδιο επανεξετάζει παλαιότερες μελέτες και ενσωματώνει καινούργιες ιδέες και προτάσεις.

Δεν είναι όμως ένα άθροισμα αναπλάσεων και έργων που θα παραδοθούν στους δημότες.

Η διεθνής πείρα δείχνει ότι το κυριότερο παράγοντας για την επιτυχία και τη βιωσιμότητα ενός τέτοιου έργου είναι η ενεργή συμμετοχή των δημοτών και η συμπαραγωγή των παρεμβάσεων μέσα σε μια συνεκτική προσέγγιση με τελικό γνώμονα την χρήση από τους ανθρώπους.

Και μέσα στην έννοια της χρήσης περιλαμβάνονται η ήπια οικονομική δραστηριότητα, ο πολιτισμός, ο αθλητισμός, η εκπαίδευση, οι υπηρεσίες και η αναψυχή.

Η προοπτική είναι να μετατραπεί το ποτάμι σε μεγάλο υδάτινο πάρκο το οποίο θα λειτουργήσει ως θερμοκοιτίδα για την πολιτιστική αναγέννηση της πόλης.

Οι όχθες της Έρκυνας θα είναι ένας ενιαίος χώρος δραστηριοτήτων, αναψυχής και μνήμης, όπου παράλληλα με τη ροή των νερών θα τρέχουν η ιστορία, η οικονομία, η εκπαίδευση και η ταυτότητα της πόλης.

Θέλουμε να χρησιμοποιήσουμε το ποτάμι για να διευρύνουμε την οπτική για το τι είναι η πόλη, με μια στρατηγική που φέρνει όλους κοντά.

Θέλουμε, λοιπόν, να συμβάλουν στο Σχέδιο όλοι οι συλλογικοί φορείς της πόλης αλλά και όλο και περισσότεροι δημότες.

Θέλουμε να καθρεφτιστεί η πόλη στο ποτάμι, να αναβαπτιστεί μέσα από μια διαδικασία δημιουργικής αυτοσυνείδησης, μέσα από τις δράσεις και την ενεργή συμμετοχή όλων γιατί όλοι έχουν λόγο να στραφούν προς το ποτάμι και τα νερά του.

Η Εκκλησία για τις συμβολικές σημασίες του νερού στο τελετουργικό και στα μυστήρια της ορθοδοξίας (αγιασμός των υδάτων, βάπτισμα κ.ά)

Το Εμπορικό & Βιομηχανικό Επιμελητήριο για την ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας, τις πρωτοβουλίες για τη νεανική επιχειρηματικότητα.

Τα σχολεία να υιοθετήσουν κομμάτια της Έρκυνας στο πλαίσιο της περιβαλλοντολογικής εκπαίδευσης και περιβαλλοντολογικών δράσεων.

Κυρίες και κύριοι

Ανέφερα ότι το Σχέδιο προσεγγίζει την Ερκυνα ολιστικά.

Μια πρωταρχική υποδομή γι αυτό είναι η ενοποίηση της παρόχθιας διαδρομής, η οποία διακόπτεται σήμερα σε αρκετά σημεία από τη δόμηση. Η ενοποίηση της παρόχθιας διαδρομής θα επιτρέπει την ολοκληρωμένη πρόσβαση και χρήση της Έρκυνας τόσο πρακτικά όσο και συμβολικά. Είδαμε (στην εισήγηση του Σταμάτη Ζόγκαρη αλλά και άλλων εισηγητών) ορισμένες ιδέες και χρειάζεται να σκεφτούμε και να σχεδιάσουμε λύσεις.

Θα αναφερθώ τώρα στη φιλοσοφία του Σχεδίου, η οποία συνοψίζεται σε τέσσερις τομείς και τρεις έννοιες:

Οι τέσσερις τομείς είναι:

- **Περιβάλλον και Οικολογία:** αφορά στη δημιουργία Γωνιάς ανακύκλωσης, κέντρου περιβαντολογικής εκπαίδευσης και, ίσως, ενός συλλογικού-δημοτικού κήπου
- **Ιστορία και Ταυτότητα:** η διαδρομή της Έρκυνας να αποτυπώνει την ιστορική διαδρομή της περιοχής από την μυθολογία μέχρι τη σύγχρονη εποχή και την πολυμορφία των κατοίκων του Δήμου
- **Οικονομία:** οι όχθες του ποταμού να γίνουν θύλακας της κοινωνικής οικονομίας, της νεανικής επιχειρηματικότητας και εμπορικών δραστηριοτήτων. Ο στόχος είναι η επανάχρηση των παράκτιων ακινήτων. Εδώ εντάσσεται, επίσης, η παραγωγή ενέργειας με μικρές υδροηλεκτρικές μονάδες.
- **Τέχνη και Πολιτιστικές δραστηριότητες:** οι όχθες να φιλοξενούν πολιτιστικές δραστηριότητες και ένα φεστιβάλ, το οποίο θέλουμε να σχεδιαστεί με τέτοιο τρόπο ώστε να αποτελεί μεγάλο πολιτιστικό γεγονός.

Οι τέσσερις τομείς που ανέφερα διατρέχονται από τρεις έννοιες (concepts):

- **Η έννοια του ανοιχτού μουσείου:** το ποτάμι είναι χώρος μνήμης, συνείδησης, γνώσης και ταυτότητας. Μπορεί να γίνει ένας συμμετοχικός εκθεσιακός χώρος για καλλιτέχνες και δημιουργούς, με στόχο να βοηθήσει ώστε να γίνει η τέχνη πιο προσιτή σε όλους. Μπορεί να προσφέρει επίσης εκπαιδευτικά και κοινωνικά παιχνίδια για τους επισκέπτες.

• **Η έννοια της Αγοράς** με την αρχαιοελληνική σημασία: δηλαδή ένας χώρος δημοκρατίας, συμμετοχής, ανταλλαγών ιδεών και προϊόντων, διαλόγου, και ανοχής.

Σε αυτό εντάσσονται οι λαϊκές αγορές βιολογικών προϊόντων & μικρών παραγωγών, τα ανταλλακτικά παζάρια, οι αγορές μεταχειρισμένων ειδών.

• **Η έννοια του υδάτινου πάρκου:** το ποτάμι ως πόρος αναζωογόνησης, αέναης κίνησης, ροής και διαδρομής. Το νερό και η ενέργειά του που γονιμοποιεί την πόλη.

Πάνω σε αυτές τις αρχές έχει αρχίσει η συζήτηση με τους ειδικούς και θα ξεκινήσει η διαβούλευση με τους δημότες. Έχουν ήδη κατατεθεί αρκετές ιδέες και προτάσεις, οι οποίες θα ενσωματωθούν στο Σχέδιο.

Θα σας αναφέρω ενδεικτικά ορισμένες από αυτές τις ιδέες- προτάσεις, που άλλες αφορούν σε υποδομές και άλλες σε δράσεις που θα φέρουν επισκέπτες στο ποτάμι:

- διαμόρφωση μιας μίνι πλαζ για παιχνίδια νερού και άθλησης
- χρησιμοποίηση των ρεμάτων που καταλήγουν στο ποτάμι, ως περιοχές διείσδυσης της παραποτάμιας ζώνης σε ένα ευρύτερο τμήμα της πόλης
- δημιουργία παρόχθιου βοτανικού κήπου και μικρού θεματικού μουσείου
- Θεσμοθέτηση μιας οικογιορτής
- Αφηγηματικές περιηγήσεις με μύθους που συνδέονται με την ιστορία του ποταμού αλλά και με την μυθολογία των φυτών , της χλωρίδας στις παρόχθιες ζώνες.
- Δημιουργία Θερμοκοιτίδας επιχειρηματικότητας για νεοφυείς επιχειρήσεις (startups)

Αγαπητοί φίλοι και φίλες

Η Λιβαδειά έχει το χαρακτηριστικό μιας συμπαγούς διαχρονικής συνέχειας, από την αχαιότητα ως τη σύγχρονη εποχή. Στο ποτάμι υπάρχουν τα δείγματα και οι μνήμες όλων των ιστορικών περιόδων, αρχίζοντας από τις μυθολογικές αναφορές, το Τροφώνιο μαντείο, περνώντας από το μεσαιωνικό κάστρο, την οθωμανική περίοδο με το τζαμί του Ομέρ Γαζή (το οποίο αγόρασε πρόσφατα ο Δήμος) μέχρι την υδροκίνητη βιομηχανική ζώνη στη νεώτερη εποχή. Θέλουμε να αναδειχθεί αυτή η ροή της ιστορίας στις όχθες της Έρκυνας κι αυτό θα γίνει με σημάσεις των παλαιών υδροκίνητων εργοστασίων, τη δημιουργία του μουσείου υδροκίνησης στους μύλους Παπαϊωάννου για το οποίο μας μίλησε χτες ο κύριος Πλυτάς. Επίσης με σημάσεις και πληροφορίες για τα αχαιολογικά ίχνη, το Τροφώνιο μαντείο κ.α.

Τα Κέντρα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης έχουν στόχο να προσελκύσουν τις νέες γενιές.

Η παρουσία του πολιτισμού θα προσδιορίζεται με τους χώρους πολιτισμού ξεκινώντας από το πέτρινο θέατρο της Κρύας, την πινακοθήκη Λαζαρή, τη μετατροπή του τζαμιού σε εκθεσιακό χώρο και τη χρήση των παρόχθιων ανοιγμάτων της Έρκυνας για καλλιτεχνικές και πολιτιστικές δραστηριότητες. Οι όχθες της Έρκυνας θέλουμε να γίνουν θερμοκοιτίδα της κοινωνικής οικονομίας και της νεανικής επιχειρηματικότητας. Θα υπάρξουν κίνητρα για αυτό.

Θέλουμε να προσελκύσουμε στο ποτάμι τις Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις, τους συνεταιρισμούς παραγωγών και τις νεοφυείς επιχειρήσεις. Το ΓΠΣ Λιβαδειάς προβλέπει ένα κίνητρο που δίνει την δυνατότητα κύριας χρήσης των παρόχθιων ισόγειων-υπόγειων πολεοδομικά- χώρων με την προϋπόθεση της ανάπλασης της πρόσοψης των κτηρίων.

Η πλούσια χλωρίδα της Έρκυνας θα αναδειχθεί με σημάσεις και με περιβαλλοντικές δράσεις των σχολείων. Έχουμε για αυτά το εξαιρετικό βιβλίο της Άννας Κανδύλη.

Επίσης μια ενδιαφέρουσα και πρωτότυπη δράση αφορά στη σηματοδότηση της ταυτότητας των ανθρώπων που αποτελούν τη σύγχρονη Λιβαδειά. Πρόκειται για το πρόγραμμα που θα παρουσιάσει την πολυμορφία του πληθυσμού της πόλης και που εμπλέκει τους συλλόγους κοινής τοπικής προέλευσης (Μικρασιατών, Ποντίων, Ευρυτάνων, Κρητών κλπ). Οι Σύλλογοι θα κληθούν να συμβάλλουν σε αυτό το πρόγραμμα για την ταυτότητα, με λαογραφικό υλικό, καταθέσεις προφορικής οικογενειακής ιστορίας, δημιουργία γενεαλογικών δέντρων, φωτογραφίες και ενθύμια των τόπων

καταγωγής. Το υλικό θα τεκμηριώσει τα σημεία ταυτότητας κατά μήκος της Έρκυνας. Ταυτόχρονα θα ανατροφοδοτήσει με υλικό και ερεθίσματα τη δραστηριότητα των Συλλόγων.

Η συμμετοχή μας σε μια σύμπραξη με πέντε δυνατούς εταίρους (από τη Γλασκώβη, το Γκντανσκ, τη Στοκχόλμη, το Λίμερικ και την Οστάνδη), σε ένα πρόγραμμα στο πλαίσιο της Δημιουργικής Ευρώπης συνεπικουρεί σε αυτή την κατεύθυνση. Εάν κερδίσουμε το πρόγραμμα που έχει τίτλο «Η μνήμη του νερού» θα μπορέσουμε να ανταλλάξουμε εμπειρία με τους εταίρους μας και να πραγματοποιήσουμε καλλιτεχνικές δράσεις στη Έρκυνα που θα αφήσουν έργα, θα προτείνουν λύσεις και θα αναμοχλεύσουν το ενδιαφέρον.

Γνωρίζουμε ποιές είναι οι προϋποθέσεις για την επιτυχία του Σχεδίου αναγέννησης της Έρκυνας. Ο πρώτος είναι η χρήση. Η διεθνής πείρα δείχνει ότι δεν αρκεί να φτιάξουμε ένα έργο και να το παραδώσουμε στους δημότες, αλλά πρέπει να το συμπαράγουμε μαζί τους.

Η επιτυχία του λοιπόν εξαρτάται από το αν καταφέρουμε να βάλουμε σε κίνηση ευρύ φάσμα παρεμβάσεων που συνδυάζουν επενδύσεις και εθελοντική προσφορά, οικονομικά κίνητρα και κοινωνικά δίκτυα δημιουργικότητας, ιδιωτική και δημόσια επιχειρηματικότητα, πρωτοβουλία και σχεδιασμό.

Η δεύτερη προϋπόθεση είναι η ολοκληρωμένη προσέγγιση, η οποία βασίζεται σε ένα κατανοητό μακροπρόθεσμο και ολιστικό σχέδιο που περιλαμβάνει σε ισορροπία την αστική, την κοινωνική, την περιβαλλοντολογική και την οικονομική μεταμόρφωση.

Μέσα στον χρόνο πρέπει να έχουμε ολοκληρώσει ένα master plan, το οποίο θα συμπεριλαμβάνει εκτός από τα έργα και τις δράσεις, την ιεράρχηση και το κόστος. Ο σχεδιασμός μας προβλέπει την κατάτμηση του συνολικού σχεδίου σε επιμέρους υπο-σχέδια (projects), και τον στοχευμένο συντονισμό τους. Αυτό σημαίνει ότι θα "τρέχουν" ανεξάρτητα το ένα από το άλλο, ανάλογα με τις δυνατότητες και τις διαθεσιμότητες, αλλά όλα θα οδηγούν προς τον ίδιο στόχο.

Τέλος, η σημαντικότερη από όλες τις προϋποθέσεις για την επιτυχία είναι το όραμα και η θέληση να αλλάξουμε την τύχη του ποταμού και της πόλης μας...

Τελειώνοντας τη σύντομη παρουσίαση θέλω να συνοψίσω τα χαρακτηριστικά του Σχεδίου για την αναγέννηση της Έρκυνας. Το Σχέδιο λοιπόν είναι:

- Συμμετοχικό – γιατί προϋποθέτει την ενεργή συμμετοχή των δημοτών
- Αναπτυξιακό – γιατί παράγει προστιθέμενη αξία
- Εξωστρεφές – γιατί απευθύνεται σε όλους και προσκαλεί νέες δυνάμεις
- Δημιουργικό – γιατί καλλιεργεί και ενθαρρύνει την πρωτοβουλία και την συνδιαμόρφωση

Καλώ όλους τους δημότες, τους επιστήμονες του Δήμου μας, να καταθέσουν τις ιδέες-προτάσεις τους στη διαβούλευση που ξεκινάει από σήμερα.

Ευχαριστώ για την προσοχή σας.